

ПОДГРЕХОВНИЯТ ЧОВЕК СПОРЕД ПОСЛАНИЯТА НА СВ.АП. ПАВЕЛ

Според ап. Павел съществува значителна разлика между състоянието на Адам преди грехопадението и след него.

След грехопадението Адам станал „душевен“ човек, загубил нравствената си свобода, накърнил човешкото си достойнство и се подхвърлил на тревоги и страдания. Въпреки, че той продължил да чувства стремеж към красотата и доброто, той нямал сили да го върши. Грехът направил човека немощен, проникнал в него и овладял волята му, изменил първоначалната ѝ насоченост към доброто и я заменил с насоченост към злото. Грехът станал господар на човека, център на неговото съзнание и ръководна сила на волята му. Поробвайки човека, грехът не му давал възможност да се повдигне от падението, да се очисти от греховете си и да заживее в правда и светост.

Състоянието на нравствено падение и безсилие на човека е разкрито най-добре в текста от Посланието до римляни: **„не това, що желая, върша, а онова, що мразя, него правя... Аз зная, че в мене, сиреч в плътта ми, не живее доброто, защото желание за добро има у мене, но да го върша, не намирам сили. Защото не доброто, което искам правя, а злото, което не искам, него върша ... И тъй, намирам у себе си такъв закон, че кога искам да върша доброто, злото стои до мене, защото с вътрешния си човек намирам услада в закона Божи, но в членовете си виждам друг закон, който воюва против закона на моя ум и ме прави пленник на греховния закон, що е в членовете ми”** (Рим. 7:15-23). Такова било нравственото състояние и на всички хора до идването на Христос, но все пак ап. Павел прави разлика между подгреховния човек в лицето на езичниците и подгреховния човек от средата на богоизбрания народ.

Езичниците притежавали смътно чувство и понятие за Бога. Отдалечени от познанието на истинския Бог, те долавяли с „вътрешния“ си човек божественото присъствие и в себе си и в света. Езичника долавял Божия глас посредством собствената си съвест и чрез разглеждане на заобикалящия го свят: **„онова, що може да се знае за Бога, тем е явно, понеже Бог им го откри“** (Рим. 1:19). Така езичникът не е съвсем лишен от знание за Бога, но то не му принася особена полза. Това знание не е придобито по пътя на личното духовно общуване, затова и езичникът живее пред Бога без ясно да съзнава назначението и призванието си.

Ап. Павел нарича подгреховният човек „естествен“, т.е. оставен на собствените си душевни сили и стремежи. По този път човекът лесно се съблазнява и увлича от греха, не чува Божия зов, не му отвърща, не умее да различава правилно добро от зло и грехът го деформира трайно. Отпадайки от Бога, естественият човек се предава на идолослужение и безнравствен живот, и носи вина пред висшата Правда – Бог. **„(Те) се заблудиха в своите помисли ... и славата на нетленния Бог замениха в образ, подобен на тленен човек, на птици, четвероноги и на влечуги, - затова и Бог, според похотите на сърцата им, предаде ги на нечистотата, за да се безчестят телата им сами в себе си; те замениха истината Божия с лъжа, и се поклониха и служиха на творението повече, отколкото на Твореца...“** (Рим. 1:21-25).

Трябва да се отбележи, че богоизбраният народ, просветляван от закона и пророците, също не е достигнал по-голяма нравствена висота от езичниците. Макар да познавали закона, израилтяните се увлекли в законническо мъдруване, като издигнали в култ външната страна на нравствения закон. В резултат на това те формирали горделива добродетелност и лицемерна праведност. Това задушавало в зародиш смирението пред Бога и любовта към хората – истинските основите на нравствения живот.

В Рим. гл. 7 е обрисувано реалното състояние на израилтяните под закона. Вътрешното нравствено раздвоение у човека и робуването на страстите, според ап. Павел са резултат на мъчителната борба между ума и плътта на човека, между „вътрешния човек“, ръководен от закона на ума, и „външния“, плътския човек, направляван от греховния закон в членовете си – **„в членовете си виждам друг закон, който воюва против закона на моя ум и ме прави пленник на греховния закон, що е в членовете ми“** (Рим. 7:23). Тази борба у човека не е изначална,

т.е. няма нищо общо с дуалистичната теория за изначалната борба между доброто (духа) и злото (материята). У подгреховния човек се борят две същности на едното неразделно психофизическо богоподобно същество, но не като равностойни сили, защото превес винаги има доброто. Умът на човека познава доброто и го търси, макар понякога плътта да спъва човека да го осъществи. **„С вътрешният си човек намирам услада в закона Божи”** (Рим. 7:22) – изповядва ап. Павел, но същевременно осъзнава и греховния закон, който властва в членовете на човека. Човекът е „плътски” или „духовен” в зависимост от това, дали изпълнява нравствения закон и дали живее в съгласие с Божията воля или не. Заради това и понякога умът бива наричан „плътски”. Човек желае и познава доброто, но същевременно съзнава, че не може със собствени сили да го изпълни. Единствено чрез ума си човек не може да се усъвършенства и богоуподоби, защото грехът, който отдалечава човека от Бога не може да бъде премахнат само чрез разума. Това безсилие пред греха събужда у естествения човек жажда по Бога, Който ще победи греха и ще го направи нова твар.

Според евангелското учение, човекът съблича делата на плътта и се облича в Христос. По този начин целият човек – и „вътрешният” и „външният” се обновяват. В процеса на напредване и усъвършенстване на човека „външният” и „вътрешният” човек се разграничават, но не се противопоставят един на друг.

По „Човекът е съработник на Бога”, Д. Киров, ГСУ, София, 2003